

Učiteljski tovariš

Stanovsko politično glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani
Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letna 60 Din za inozemstvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglasni po ceniku in dogovoru, davke posebej. Pošt. čk. rač. 11.153. Telefon 3112

Ob novem letu!

Ob začetku vsakega leta polagamo obračune svojega dela v preteklosti in kujemo načrte za bodočnost. Pri takih računih smo vedno veliki optimisti, ki verujejo v končno zmago svojega dela, kar je sicer še daleč, a se ji leto za letom korakoma bližamo.

Tudi ob koncu letošnjega starega leta smo lahko ugotovili, da imamo za seboj zopet enoletno dobo zelo trdega dela, dela, kateremu nikakor ne odgovarjajo doseženi uspehi. Ako iščemo vzrok te razlike, ga ne najdemo v svoji sredi.

Učiteljska organizacija, ki združuje približno 18 tisoč učiteljev naše države, je sila, ki gradi na zdravih temeljih bodočnost domovine. Po posameznih članih srca sokove za svoj obstoj in delovanje iz prav vsakega kraja naše države. Potom njih študira kraje, prebivalstvo in njegove kulturno-prosvetne potrebe; obrača pozornost na vprašanja zdravih šol, njenim nujnim potrebam, zadostnemu številu učiteljstva; sodeluje pri sestavi učnih načrtov, pošilja letno na tisoče knjig med mladino, a merodajne oblasti stalno opozarja na vse nedostatke ter skuša doseči zboljšanje razmer. Med narodom pobija malodušje ter dviga optimizem in vero v moč svoje domovine.

Paralelno s tem posveča mnogo pažnje tudi gmotnemu položaju svojih članov ter vsem drugim vprašanjem, ki so za nje življenjskega pomena. Dočim je v kulturno-prosvetnih vprašanjih dosegla nekaj sprememb, je v tem pogledu ostala samo pri delu brez uspeha, dasiravno temeljito dokazi njenih zahtev na sedanjem življenjskem standartu in nimajo nobenega opravljanja z oportunistom. Vzroki njenega neuspeha v tem pogledu tiče v nerazumevanju njenega dela in njenega poslanstva med narodom. Radi pravilne sodbe moramo upoštevati dejstvo, da je vsako vprašanje sprememb gmotnega položaja učiteljstva tudi vprašanje državnega proračuna in da tiči ravno v tej zvezi težkoča takojšnje ugodne rešitve.

V učiteljsko organizacijo so butali preteklo leto valovi, pa brez uspeha. Vsi poizkusi, vnesti v njo razdor ali ji škodovati na kak drug način, so se izjalovili in povsod je izšla zmagovita. Izmed vseh zmag je bila ona v Skoplju najlepša, ker je pokazala zdravo jedro in zdrav organizem naše organizacije ter za večne čase prekrizala rovarjem nepoštene račune. Zavest zmage v slogi in uspeh kolektivnega dela sta živi spojini vezi v učiteljski organizaciji in tudi najboljše jamstvo za narodno bodočnost. Zato obsoja ona vsako cepljenje narodovih sil s plemenskih in verskih vidikov ter sploh vsako izbegavanje, ki bi motilo slogo med našimi narodnimi vrstami.

Učiteljsko združenje bo tudi v bodoče delalo po načelih svojih resolucij iz leta 1926. in 1935. Naš nacionalizem bo baziral na etičnih temeljih, na nespornem poštenju in nacionalnem, ekonomskem ter socialnem ustvarjanju, v najtesnejši zvezi z interesi naroda in države. Tudi v bodoče bo združenje odločno branilo skupne duhovne, socialne in pravne interese stanu in ščitilo državljanske pravice učiteljstva.

Pri teh konstatacijah se izlušči samo od sebe vprašanje, koliko je vsak posameznik v preteklem letu prispeval k tej skupnosti in koliko namerava v bodoče. Ali je bil dovolj aktiven? Ali se mogoče ne zanaša samo na

organizacijske funkcije in čaka na koristne plačane članarine? To izpraševanje vesti naj bo v naši organizaciji stvar posameznika! Mora biti pa temeljito in pošteno! Zavreči je treba pričakovanje lastne koristi ter uspeh stanovske organizacije od raznih funkcionarjev kot napačno naziranje društvenega delovanja in kot najrjše netovariško gesto, ki spada najmanj med učiteljske vrste.

Polje udejstvovanja je pri JUU tako obsežno in različno, da so jalovi vsi izgovori, s katerimi se hočejo posamezniki otepsti dela in zagovarjati svojo neaktivnost v organizaciji. Sodelovanje pri reševanju stanovske političnih vprašanj je delokrog za gotove tovariše in delo za zborovanja. Več glav, več misli! Medtem pa ne kažejo naši sestanki nobene prave borbenosti, nobenega zanimanja pri podrobnejših obravnavah; delo je položeno par tovarišem na pleča in »ljudstvo« pričakuje od njih čudežev. Stanovska politika bi morala tvoriti jedro vseh naših razgovorov!

Drugi dobe zopet mesto v kulturno-prosvetnem resoru. Vprašanje naše šole, obmejnega šolstva, učne knjige, učni načrti, itd. nudijo premnogo problemov za pridne roke in možgane, a njih realizacija bi pomenila končno ureditev našega kulturno-prosvetnega stanja.

»Učiteljski pokret« je poživljajoč duh v naši organizaciji in nudi prav vsakemu zelo obsežno torišče udejstvovanja, ako le ima veselje do tega. Je to študij vasi, kmeta in njegovih potreb, njegovega položaja; študij otroka, itd.!

Prav tako je sodelovanje, podpiranje in širjenje del Mladinske matice koristen posej. Mladinska matica je do sedaj največja založnica mladinske literature v naši banovini in prav zato zasluži največjo pozornost.

Gospodarsko podkovanе osebe imajo priliko sodelovati pri učiteljskih gospodarskih ustanovah. Gospodarska moč stanu je najboljši norok za lepšo bodočnost organizacije. Ako tovarišem in tovarišicam ni drugega mogoče storiti za njih prospeh, naj postanejo vsaj s skromnimi deleži njihovi zadržni člani. Delo za gospodarske ustanove se pokaže tudi v osebni agitaciji za pridobivanje novih zadržnih članov.

Isto bi lahko omenili tudi za našo samopomoč in Učiteljsko tiskarno. Pri prvi dvignemo moč s pristopom, druga pa nam mora biti glavna misel pri nakupovanju potrebnih šolskih in pisarniških potrebščin ter različnih knjig.

Končno pa je kulturna misija Učiteljskega pevskega zbora tudi privlačna zadeva za vsakega člana, ki hoče prispevati k naši glasbeni kulturi. UPZ goji, propagira in širi sodobno zborovsko glasbo, izdaja glasbeno-pedagoška dela in skrbi za vzgojo učiteljevpevovodij.

Jadikovanje, kritiziranje in čakanje so lastnosti ljudi, ki jim ni do stvarnega dela. Aktivizirano članstvo je potrebno vsaki organizaciji, posebno učiteljski, brez njega je le golo životarjenje in gotova smrt.

Učiteljska organizacija stoji sicer trdno, a treba je še, da deluje v tem velikem organizmu prav vsak njegov del in da prav vsak donese svoj delež, pa čeprav v najskromnejši meri — k velikemu delu, ki ga misli izvršiti učiteljstvo. Vir.

logi za finančni zakon so bili sprejeti z odobravanjem. Odboren je bil tudi predlog, da naj se določi poverjenike Slovenske šolske matice za vsako šolo posebej. Po določitvi poverjenikov je sledilo predavanje »Otrok in knjiga«, ki ga je podala prof. drž. učiteljšiča ga. Anica Černejeva.

Predavateljica je na podlagi lastnega opazovanja in temeljite psihološke študije otroka razvijala naslednje misli:

1. Kdaj se poraja otrokom veselje do čitanja, kaj in kako čitajo.
2. Otroka je treba vzgojiti ne le v vnetega, ampak tudi v razumnega bralca.
3. Nudimo mu vedno le dobre in zanimive knjige, ki morajo biti dovršene umetnine.
4. Začetnikom pokažimo, kako je treba čitati, da jim bo knjiga res v korist.
5. Pazimo, da čitanje ne preide otroku v strast.
6. Skrb za dobre mladinske knjige. Manjka zlasti umetniško pisanih znanstvenih mladinskih spisov in dobrih šolskih čitank, ki bi morale biti po zunanji opremi, čitvu in ilustracijah prava umetnina.

Velika pozornost in splošno odobravanje sta dokaz, da sta predavanja dosegli svoj namen. Vek, Mlekuž, preds. Josip Mihelič, tajnik.

+ JUU SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA VZHODNI DEL je zborovalo v soboto dne 4. decembra v mestni posvetovalnici v Ljubljani. — Navzočih je bilo 51 članov in članic.

Tov. predsednik Kosin je otvoril zborovanje in pozdravil vse navzoče članstvo. — Iz seje predsednikov sreskih društev banov. sekcije pa je tov. predsednik omenil sledeče: Naša organizacija je in ostane le stanovska; stalnost učiteljstva; službena mesta naj bi se razpisavala vsak mesec, a zasedala v času počitnic; napredovanje učiteljstva naj bi bilo avtomatsko; ukine naj se delni celibat; poročene učiteljice naj dobivajo polne draginjske doklade; uredijo naj se učni načrti; o zakonu o telesni vzgoji; o prevzemu učiteljstva po banovini; o knjigah Mladinske matice, ki naj izidejo ob zaključku vsakega šol. leta.

Nato je predaval tov. Lulik iz Rudnika »O šolski praksi«.

V svojem temeljito pripravljenem predavanju je kritiziral staro šolo s pedagoških in socioloških vidikov. Omenil je razliko kmetov, ki bivajo prav na deželi in v bližini mesta ter konstatiral, da se moramo naslanjati vedno na nivo šolskega okoliša, v katerem služujemo. Življenje je torej najboljša pedagoška šola. — Nujno je torej preurediti podrobne učne načrte, ki naj se sestavijo za vsak šolski okoliš posebej ali vsaj za vsako šolsko okrožje.

Po končanem predavanju se je razvila prav živahna debata.

Ob koncu zborovanja se je sklenilo, da se bo vršilo prihodnje zborovanje v prvi polovici januarja, na katerem bo predaval tov. Žnidaršič iz Črnuč o novem slovenskem pravopisu.

Preds.: M. Kosin. Za tajnika: J. Skubic.

... (faint text, possibly a notice or advertisement)

+ JUU SRESKO DRUŠTVO V KOČEVJU je zborovalo dne 11. decembra t. l. v Kočevju v izredno slabem vremenu ob udeležbi 42 članstva, kar je 38 %.

Iz predsednikovega poročila o predsedniškem zboru v Celju je razvidelo članstvo v glavnih obrisih del sekcije ob banovinske skupščine do danes.

Tov. Drago Vončina je predaval o izvenšolskih momentih, ki kvarno vplivajo na uspehe v šoli. V predavanju je razdelil kočevski srez v dva dela, ki se po socialnih prilikah razlikujeta eden od drugega. V slabšem predelu okraja slabo vpliva na uspehu v šoli oddaljenost posameznih vasi do šole, siromaštvo, pomanjkanje učnih pripomočkov, uporabljanje otrok za domača dela, slaba pre-

VSEBINA:

Naša smer.
Ob novem letu.
Delo v odsekih učiteljic.
Učiteljski pevski zbor.
Učitelj in katehet.
Prvi uspehi.
Križa našega ljudskega šolstva.
Splošne vesti. — Kaj vse pišejo. — Učiteljski pravnik. — Naša gospodarska organizacija. — Učiteljska tiskarna. — Mladinska matica. — Šolski radio. — Stanovska organizacija JUU. — Novosti na knjižnem trgu.

hrana. V boljšem predelu okraja, kjer so velike vasi, so pa učenci zelo razbrzdani, ne poznajo vzajemnosti in tovarištva, z rafiniranostjo in močjo skušajo prevladati svojega tovariša, nevoščljivost in zahrbtnost jim hoče ta biti sredstvo, s katerim bi se dvignil nad druge, ne pa srčna kultura. Vse te ovire, ki zmanjšujejo napredek v šoli, bi bilo mogoče premagati le z dobrim poznanjem socialnih razmer kraja (učiteljska stalnost!) in pouk prikrožiti tako, da bo šola postavila takega človeka v življenje, ki ne bo samo natlačen z učenostjo, temveč bo znal življenje razumeti tako, da bo vse kulturne dobrine uporabljal v prospeh vsega človeštva, katerega majhen del je vsak posameznik. Vsak posameznik pa del celote, kateri mora služiti in ji koristiti.

Poverjenica odseka učiteljic, tov. Draga Trobiševa, je povedala nekaj uvodnih misli, kako bi se poživelo delo odseka med tovarišicami.

Sprejeti so bili sledeči predlogi:

1. Članarina za »Naš rod« naj se ne zviša, ker starši težko plačajo naročnino, a knjige naj izidejo pred sklepom šolskega leta.
2. Članstvo je odklonilo obvezno bolniško zavarovanje, ker bi s tem izgubilo ugodnosti, ki jih že ima (brezplačno zdravljenje v bolnicah).
3. Vsak član stanovske organizacije bo po možnosti tudi član Samopomoči, kar bo celoti v korist.
4. Današnji izostanek članstva je opravičen radi slabega vremena. Izključeni pa bodo člani, ki trikrat neopravičeno izostanejo od zborovanja.

Janežič, preds. Čok, tajnica.

... (faint text, possibly a notice or advertisement)

Delo v odsekih učiteljic

V vestnem izpolnjevanju dolžnosti, ki jim jih nalaga poklic, v izvrševanju mnogostranskega izvenšolskega dela, bodisi pri raznih društvih, kjer potrebujejo tihih delavk, ali tam, kjer sodelujejo učiteljice iz pravega veselja do dela, velikokrat pozabljajo same nase. Kadar jih zadene nov udarec, se pač povprašujejo med seboj, ali se bo kaj ukrenilo proti krivdi, ki se jim je zgodila, toda na zborovanjih čakajo, da se bodo oglasile posameznice, o katerih jim je znano, da se vedno zanimajo za aktualna vprašanja, ali pa prepustijo borbo za svoje pravice — tovarišem. Tako pripovedujejo tovarišice iz raznih društev. To nam ne služi v čast. Kot samostojne javne delavke smo dolžne same sebi kakor tudi naši skupnosti, da sodelujemo v borbi za naše pravice in za rešitev vseh drugih vprašanj, za katera se bori naš stan.

Predvsem moramo pregledati svoj lastni položaj, ki je drugačen kakor je položaj moških tovarišev. — Posebno občutna v današnjih časih nezadostnih plač je materialna nenakopavnost, proti kateri se moramo boriti kakor iz materialnih tako iz načelnih vidikov: enaka izobrazba, enako delo, enake dolžnosti. Ko je pred 50 leti nastopila tov. Janja Miklavčičeva proti nameravanemu zastopavljanju učiteljic pri plačah in so ji pritrjevali tudi mnogi tovariši, so se oglasile proti njej nekatere tovarišice, češ: »Dežela je revna, zadovoljimo se z manjšimi plačami!« Takih in podobnih demagoških izjav tudi ni manjkalo, ko so bile vzete draginjske doklade poročenim učiteljicam in uveden delni celibat. Zavedna učiteljica ne more nasedati takim natvezanjem ter smatra vsako okrnjevanje pravic kot udarec, ki je zadel vse stan. — Ravno tako se ne izvaja za učiteljice pravica do vodilnih mest. Učiteljice so upraviteljice samo na deklinskih šolah, na ostalih pa ne. Isto tako

niso nadzornice niti referentnje v državni in samoupravni službi.

Ker zapostavljanja v poklicu niso deležne samo učiteljice, ampak je to splošen pojav tudi pri drugih poklicnih ženah, zato je važno, da poznamo njegove vzroke in razmišljamo o njih. Prepotrebne podatke o tem nam nudita knjigi tov. Angele Vodetove: »Žena v sedanjih družbi« in »Spol in usoda«, ki bi ju morala poznati vsaka učiteljica, pa tudi druga žena, ki želi sebi in svojim sovrstnicam v družbi onega mesta, ki ji kot polnovrednemu človeku pripada. Delo tov. Vodetove priznavajo tudi drugod, kar pričča kritika, ki je izšla v beograjski reviji »Žena danas«. Odlomek iz te kritike se glasi takole: »Tokrat imamo popolnoma pravilno prikazan položaj žene skozi vekove, žene vseh družabnih slojev, tesno povezan z družabnim sistemom, ekonomskim razvojem in kulturnim nivojem, torej vsemi temi elementi, od katerih je odvisen položaj poedinca kot člana družbe, pa zato tudi žene. — Pisateljica se je največ zadržala na resnično detajlnem in preciznem pregledu ženskega položaja v današnji družbi. Daje pregled udejstvovanja v vseh strokah. Zatem, kar redko najdemo v podobnih knjigah, opazuje rezultate, ki jih je prineslo udejstvovanje žen v javnem življenju tudi na ženinno psihologijo.« — Misli in razglabljanja obeh knjig bodo dale tovarišicam v naših odsekih pobude za mnoge zdrave in koristne debate, potrebne za razčiščenje pojmov ter jih dovedle do objektivnega gledanja na naše probleme.

V skupnem delu v odsekih za skupne smotre bodo naše tovarišice medsebojne opore in poguma, ki naj premaga našo malodušnost, češ, saj vse skupaj nič ne pomaga. Trenutni neuspehi naj nas ne oplaše, ampak podžigajo k vztrajnosti v borbi za naše pravice. K. L.

Učiteljski pevski zbor

V ponedeljek 10. t. m. ob 20. uri koncert v filharmonični dvorani.

Učiteljski pevski zbor priredi v ponedeljek 10. januarja t. l. ob 20. uri v veliki dvorani Filharmonije v Ljubljani koncert vokalne glasbe. Pod vodstvom tovariša - dirigenta Milana Pertota bo nastopilo 80 tovarišev in tovarišic, ki posvečajo velik del svojega prostega časa pevskemu odseku sekcije JUU in s tem doprinašajo svoj delež k sodobni glasbeni kulturi. Opozarjamo učiteljstvo Ljubljane in bližnje okolice na to priveditev s prošnjo, da se je polnoštevilno udeleži in s tem pokaže svoje razumevanje do dela tovarišev in tovarišic v pevskem zboru.

Na programu so skladbe, ki se pri naših koncertih še niso izvajale in ki kažejo nove smeri glasbenega ustvarjanja naših skladateljev.

Program koncerta: 1. Ivan Grbec: Otroci molijo. 2. Dr. Danilo Švara: Kako je bilo Tebi, Marija, takrat. 3. Vilko Ukmar: Mati Marija. — 4. Ivan Matetič-Ronjgov: Rožnice. — 5. Slavko Osterc: Tri belokranjske. 6. Dr. Milojević: Muha i komarac. 7. Emil Adamič: Narodna. 8. Emil Adamič: Godci.

Učitelj in katehet

Vsa predavanja o vzgoji so doslej vsebovala teorijo o treh vzgojnih faktorjih — o šoli, cerkvi in domu, prav tako kot je vsako predavanje o nar. gospodarstvu v subjektivističnem smislu izzvenelo v poudarku treh činiteljev, in sicer dela, zemljišča in kapitala. Kakor do sedaj ni bilo pravega sodelovanja teh treh faktorjev v produkcijskem procesu, tako tudi ni bilo iskrenega sodelovanja že omenjenih treh faktorjev pri vzgoji mladine.

Učitelji so hodili in hodijo danes svojo samostojno pot, tako v teoriji kot v praksi vzgojeslovja. Še dalje, še globlje je šla ta diferenciacija, ki je zajela že tudi kulturno izobraževalno delo na vasi in v mestu.

Enako samostojno pot hodijo duhovniki, bodisi kot veroučitelji v šoli ali kot prosvetni delavci na vasi. Tako hodita šola in cerkev ločena pota. Tretji faktor dom, družina pa je odvisen od ostalih dveh. Postavljen je pred dilemo kam in s kom? Ali s šolo proti cerkvi, ali s cerkvijo proti šoli? Pristopi pa še četrti faktor, ki pa ima na vzgojo največji vpliv, ki sega v šolo — vidno se kaže v družini in zaznavan je tudi v cerkvi. Ta četrti faktor je družbeni in gospodarski položaj — je največja ovira pravi vzgoji. Pod njegovim vplivom so šola, cerkev in družina.

Učitelj in katehet

+ JUU SRESKO DRUŠTVO KRŠKO je zborovalo dne 21. novembra 1937. Navzočih je bilo 43 članov, t. j. 34,4 %, kar je pripisovati slabemu vremenu in slabim prometnim vezem.

Tovariš predsednik Hrovat Ivo je otvoril občini zbor in poročal o poteku in zaključku državne skupščine.

Za tem je v svojem poročilu omenjal uspehe, ki jih je dosegla organizacija v preteklem letu. Omenjal pa je, da od nje ne moremo zahtevati čudežev, saj je odvisna njena moč in možnost, doseči uspehe od nas samih, od naše strnjivosti, čistega tovarštva in oddelčnosti. Kajti vodstvo ni oblast, ampak le poveljnik v boju za doseg naših pravic. Orisal je tudi zgodovino našega stanu ter predložil njegove borbe in žrtve.

Tovariš predsednik je podal poročilo o celjskem predsedniškem sestanku. Sledilo je tajniško in blagajniško poročilo.

Tovariš blagajnik, Zdešar Henrik, obrazloži stanje blagajne, ki je zaradi zanikrnosti nekaterih članov v skrajno slabem stanju. Po daljšem sklepanju se določi, da podpišejo dolžniki reverz in poravnajo dolg do določene termina. Če pa to ne bo zaleglo, se jih izroči odvetniku.

Določijo se dan zborovanja za vsa tri okrožja: mokronoško, kostanjeviško in krško, in sicer 18. december.

Prihodnje skupno zborovanje bo prvo soboto meseca marca v Krškem.

Ivo Hrovat, preds. Uršič Zora, tajnica.

Obema, duhovniku in učitelju, je skupna skrb za dobro vzgojo otroka. Da je otrok sprejemljiv za vzgojna načela, mora biti fi-

zično in telesno zdrav. Njegova volja, ki je v večini primerov dobra, ne sme biti ovirana od zaprek, ki jim volja otroka mora kloniti. Otroku doživlja neuspeh za neuspehom. Slednjič se vda pasivnosti in vsi vzgojni vplivi, vsa prizadevanja so brez pozitivnega uspeha. Potem pa tožbe in jadikovanje — pedagogov in staršev o pokvarjenosti današnje mladine.

Otrok mora imeti dobro ekonomsko podlago; to se pravi starši morajo živeti v ugodnih socialnih razmerah. Priboriti staršem dober gospodarski položaj, se pravi dati otroku vse pogoje, ki so za učinkovito vzgojo potrebni. Odstraniti je treba iz človeške družbe vse vzroke, ki onemogočajo človeku primerno življenje 99 % delovnih množic. Šele potem bo mogoče izslediti individualno krivdo, tako na vzgojitelju kot na otroku. Mislim, da je to platforma, na kateri se lahko združita učitelj in katehet, čeprav sta različnega svetovnega nazora. Tako bo tudi ponehala borba med »klerikalci« in »liberalci« v vrstah naših pedagogov.

Skupno delo.

Z veseljem moram konstatirati, da je borba za nov gospodarski red in s tem pokret za skupen nastop učitelja in kateheta izšla iz vrst mlajšega učiteljstva. Ali ni ironija, da morata brskati po matičnih knjigah učitelj in učiteljica in v teh knjigah iskati statistični material za študij socialnih razmer svojega šolskega okoliša. Duhovniki pa imamo knjige pred nosom in ne uporabimo dragocenega materiala, ki je shranjen v teh knjigah. Ne poznamo kateheta v Sloveniji, ki bi se posvetil študiju socialnih razmer svojega okoliša, župne občine ali šolskega teritorija — ali vsaj ne vem, da bi kdo izmed duhovnikov v zadnjem času izdal kakšno slično delo. V študiju socialnih gospodarskih razmer bosta postala tovariša učitelj in katehet.

V šolstvu prevladuje danes delovna metoda. Na vseh pedagoških tečajih se govori o osnovah strnjenejega pouka.

Učiteljstvo ima svoje strokovno pedagoško glasilo. Izdaja letne publikacije — monografije, kot so: J. Jurančič: Iz šole za narod. Doberšek: Vpliv socialnih razmer na vzgojo otrok... Mi slovenski kateheti pa vedrimo še vedno pod gostoljubno streho duhovniškega glasila »Vzajemnost«, ki pa ni pedagoško glasilo.

Učitelji zbirajo podatke o gospodarskem položaju svojega šolskega okoliša. Takojo po premetitvi v drug šolski okoliš — zbira moderen učitelj podatke in študira gospodarske prilike. Primer Jurančič: Socialne prilike šolskega otroka krškega okraja. Ljubljanski zvon, l. LVII. — Koliko je pa nas katehetrov, ki smo že leta in leta na isti šoli — pa bi študirali socialne razmere, ki nam ne bi samo dobro služile v šoli, ampak tudi v pridigah, in spovednici in pri prosvetnem delu. Pač pa imamo na popisnišča nove župnijske kartoteke: Mož član društva, žena članica društva — časopisi — mesto vprašanj o stanovanjskih razmerah, prehrani, obleki itd. — Čemu vsiljevati časopis družini ali človeku, ki nima niti za vžigalice in ne za sol. Zakaj siliti koga v društvo, ko nima toliko, da bi plačal članarino.

Tukaj je platforma za solidno sožitje, za trajno zvezo in delo med učiteljem in katehetom. Na neki župniji sem zbiral statistični material — pri tem delu me je podpiralo učiteljstvo. — Študij gospodarskih razmer, socialnih in moralnih. To je baza za skupno delo med katehetom in učiteljem tako v šoli kakor tudi izven šole. — Ta skupnost, ta harmonična povezanost obeh faktorjev se potem lahko prenese v ves vzgojni sestav — a se lahko uspešno uporablja pri vzgoji posameznika in analizi posameznih primerov.

Primeri skupnega nastopa — v posameznih primerih.

V šoli se izvrši nemoralno dejanje. — Znan je primer kraje. Kakšen je bil do sedaj postopek? Kratak proces — ugotovitev, izsleditev krivca in kazni. Učitelj je vso to proceduro vršil v smislu družbenih, etičnih norm. Delikvent je bil potem še »seksemplarično« kaznovan od kateheta radi kršitve božjepравниh norm. Niti učitelj in ne katehet nista poznala materialnih razmer, v katerih živi otrok, ki je kradel. Oba sta vzgojitelja, toda oba sta konstatirala le delikt — in sicer vsak iz svojega svetovnonazornega vidika in ga tako tudi oba po svojem vidiku kaznovala.

V kaznovanju sta bila oba solidarna. Zakaj ne bi bila še pri iskanju vzrokov, iz katerih izhaja prekršek.

Učitelj razlaga v zgodovinski uri otrokom dobo svetovne vojne. Moderen učitelj uporabi vse ostale predmete, da ponazori otrokom vzroke, potek in posledice te strašne vojne.

Katehet lahko obravnava isti predmet pri razlagi dekaloga — in sicer, ko razlaga 5. božjo zapoved »Ne ubijaj!« Kakšen bo rezultat pri obeh? (Predpostavljam, da katehet in učitelj upoštevata gospodarske in socialne vzroke vojne.) Ali ne bo ista konkluzija, učitelja, kateheta ter otrok. — Vzroki svetovne vojne so bili: borba za nova tržišča, za nova ležišča rudnin — dobiček, orožarne. — Katehet bo dal tem materialnim vzrokom še glavni argument. Človeštvo je zapustilo moralne principe — se vdalo krivičnemu pridobivanju, mamonizmu.

Sklep pa bo: Da ne bo nobene vojne več — proč s krivičnim gospodarskim redom, ki

je v opreki z zakoni družbenega sožitja, kakor tudi z božjepравниimi normami. Da se v takih vprašanjih katehet in učitelj ne znajdetaj, je razumljivo. Oba ne poznata materialnih vzrokov, ne vesta, da obstojata ta tvorni sprožilec vseh morij. Zato sta bila oba navdušena ob svetovnem klanju za cesarja in domovino — katehet še poleg tega za vero. V deci pa se je odražala ta navdušena vojna psihoza — in to po svoje, da so se šli v prostem času vojne — dveh front — ofenziva in defenziva. Isto se lahko ponovi v novi svetovni vojni.

Vpliv okolice. — Spolna dozorelost otroka. — Ne mislim tukaj toliko na fizično zrelost, kot na miselno spolno zrelega otroka, — ki je dozorel na cesti. — Otroku je miselno spolno dozorel. Govorica in razna namigavanja kažejo na to. — Kaj storita učitelj in katehet. — Opomin, kazni, morda izolacija ali predčasna odpustitev iz šole. — Kaj pa, ko bi šla vzgojitelja iskat vzrokov te nepačne miselne spolne zrelosti. — Ta individualna krivda, ta »premišljena« zlobnost bi se naenkrat prikazala kot krivda kolektiva, družbe. Morda bi našla popolnoma tvorni vzrok — kot je to stanovanjska kriza, zaposlitev očeta in matere — v produkc. procesu — in s tem nujnost šole na cesti.

Tako sem na nekoli primerih poskušal dokazati, da je sodelovanje kateheta in učitelja v šoli možno, da celo nujno. Oba se morata otrestiti ozkega strankarskega vpliva. Spoznati morata socialni in gospodarski položaj delavskih množic. Že to iskanje jih družijo. Tesneje pa jih poveže spoznanje, da so nezdruve gospodarske in socialne razmere največji sovražnik prave vzgoje. Ne gremo se več liberalce in klerikalce — pojdemo se rajši socialne delavce. Katehet.

Prvi uspehi

Izkaz zadrušnikov

po stanju z dnem 31. decembra 1937.

Št.	Sedež društva	Stari	Novi	Skupaj
1.	Brežice	10	—	10
2.	Celje	18	13	31
3.	Črnomelj	4	14	18
4.	Dol. Lendava	—	—	—
5.	Dravograd	5	4	9
6.	Gornji grad	1	—	1
7.	Kamnik	18	8	26
8.	Kočevje	5	12	17
9.	Konjice	4	—	4
10.	Kozje	1	10	11
11.	Kranj	15	8	23
12.	Krško	3	—	3
13.	Laško	12	28	40
14.	Litija	8	4	12
15.	Ljubljana mesto	123	8	131
16.	Ljubljana vzh. del.	11	1	12
17.	Ljubljana zah. del.	11	—	11
18.	Ljutomer	7	11	18
19.	Logatec	3	3	6
20.	Maribor mesto	14	6	20
21.	Maribor des. breg	3	5	8
22.	Maribor lev. breg	7	9	16
23.	Murska Sobota	—	—	—
24.	Novo mesto	7	3	10
25.	Ormož	2	6	8
26.	Ptuj	1	3	4
27.	Radovljica	45	14	59
28.	Slovenj Gradec	3	3	6
29.	Slovenska Bistrica	1	—	1
30.	Sv. Lenart	1	—	1
31.	Škofja Loka	11	20	31
32.	Šmarje - Rogatec	4	2	6
33.	Šoštanj	—	—	—
34.	Zužemberk	2	—	2
	Razni	4	—	4

Skupaj: 364 195 559

Kriza našega ljudskega šolstva

V zadnjem času se vedno pogosteje pojavljajo pritožbe, bodisi s strani staršev in učiteljev ter našega dnevnega časopisja, da ni prišel razvoj našega ljudskega šolstva samo na mrtvo točko, ampak da drvimo z usodno naglico že navzdol. Ustanova, ki bi morali imeti nanjo večjo pozornost kot na zenico v očesu, stoji tu kot pokvarjen stroj in ni ga, ki bi z večjo in modro roko uravnal ustavljeni in do skrajnosti komplicirani sestav.

Moder gospodarstvenik bi gotovo zavrgel stroj, ki zaradi okorelosti in nepraktičnosti ne deluje več in si nabavlja za vsako ceno kaj boljšega.

Isto pravilo bi moralo veljati tudi za kulturne ustanove, zlasti tako važne kot je naše šolstvo.

V času sklepanja državnega proračuna je zadnji čas, da se popravi zastareli birokratizem, ki ne pripusti šolstvu onega neoviranega razvoja, ki ga zahteva ta ustanova.

Naravnost neodpušljivo je, da imamo v naši banovini v dvajsetem letu po zedinjenju skoro 300 razredov brez učiteljev in da čaka istočasno na cesti 450 učiteljskih abiturientov, ki jim bo ta bridka doba vtisnila v duše za vse življenje neizbrisni čut zagenjenosti.

Pa recimo, da so nam socialni čuti popolnoma otopeli — kako bomo zagovarjali pred neizprosno sodbo zgodovine dejstvo, da je v tem in tem prosvetljenem letu pri naročilu na najnevarnejši točki sredi evropskega vrtinca ostalo skoro deset tisoč otrok deloma brez učiteljev, deloma pa z zelo okrnjenim poukom, ker ni bilo virov za kulturne potrebe naroda in za rešitev duhovne in telesne propasti skoro pol tisoča mladih inteligentov.

Ovira pa niso tu samo materialna sredstva, ampak tudi naš nesrečni centralistični aparat, ki je žalosten ostanek liberalnih dr-

žavnih konstrukcij. Tudi če je jutri dovoljen kredit za nastavitve novih učiteljskih moči, bo minulo prej pol leta, da oberejo te prošnje vse mogoče instance in se po isti poti vrnejo nazaj. Včasih minejo celi tedni, da dobi prošilec, oziroma oblast, vse mogoče in nemogoče priloge.

Dokler se ta negibnost uradnega aparata popolnoma ne izpremeni in poenostavi, do takrat bo stalno pomanjkanje učiteljskih moči, pa če jih danes nastavijo sto več kot je razredov v banovini. Če kje kak učitelj oboli, po teh čudnih uradnih potih sploh ni pričakovati nadomestila. Tako ima celo Ljubljana stalno po več razredov brez učitelja, ker za obolele ni nadomestila. In vendar čaka na deželni toliko družinskih očetov, ki žele v mesto, da bi laže šolali svoje otroke. Mimo praznih razredov pa hodijo brezposelni učiteljski abiturienti s čudnimi mislimi in srcu. — Domače oblasti v banovini ne morejo tega žalostnega pojavnega prava nič izboljšati, ker imajo le dolžnosti reševati akte in predlagati.

Nered na naših ljudskih šolah glede učiteljskih moči bo vladal vse dotlej, dokler ne dobe šolski nadzorniki oblasti, da smejo v svojem okraju sami začasno dodeljevati učiteljska tja, kjer je največja potreba in dokler ne bo dobila banovina pooblastila prosvetnega ministrstva, da lahko tudi ona vsaj začasno nastavlja učiteljske abituriente, ne da bi čakala odločitve centrale. Tako misli devet in devetdeset odstotkov državljanov — ki sploh razmišlja o tem — in vendar se to ne izvrši.

Zamislimo se v položaj, da bi se godilo tako pri naših prometnih napravah in bi kar naenkrat ostala cela množica železniških postaj brez vodilnega uradništva. Stokrat bi se premislil vsak, preden bi vstopil v železniški voz.

Udeležite se polnoštevilo koncerta Učiteljskega pevskega zbora!

Tem pomanjkljivostim naše šolske politike se pridružuje zlasti še ena, ki bi jo bilo treba že tudi enkrat odpraviti. Zakon — oziroma njegov poznejši popravek — čisto točno določa, da ne sme priti na enega učitelja več kot 70 učencev. To število je maksimalno in se je določilo le v sili razmer, ko so bile še občine dolžne skrbeti za ves šolski proračun. S prevzemom večine šolskih bremen s strani banovine so podeželske občine zelo razbremenjene. A vendar se dobe po deželi še ljudje, največ iz vrst tako zvanih velikašev, ki še sedaj nasprotujejo razširjenju šole v večrazredno, čeravno so dani vsi pogoji za to. Res da gre oblast vedno preko takih zaostalih in sebičnih osrečevalcev podeželja, a vendar znajo taki ljudje delati šoli in učiteljstvu še na-

prej neprilike, češ, včasih je učil učitelj po sto in več otrok, pa so se več naučili kot danes. Taki očitni nasprotniki ljudske kulture bi ne smeli sedeti v šolskih odborih, pa naj zavzemajo kakršen koli položaj. To so gnili tvorci na našem narodnem telesu in so navadno nasprotni tudi vsem drugim institucijam, ki ne služijo direktno njihovim osebnim interesom.

Take in podobne razmere niso v prid našemu šolstvu, ne narodu in ne državi.

Kdor pa ob dvanajsti uri ne uvidi vsega tega in ne zastavi vseh svojih sil, da se naše šolstvo reši neizogibne propasti, naj ne zavija oči kot prijatelj ljudstva, ampak naj bo zaznamovan kot cokla naše narodne kulture. —ar.

absolventov, od tega trije dobro situirani, medtem ko čakajo iz leta 1932. še trije absolutni. Iz letnika 1935. je bilo nameščenih 55 absolventov, dočim jih iz leta 1933. čaka še 20, iz leta 1934. pa še danes 98. Taka prosvetna politika ni več prosvetna politika.

— Za ureditev vprašanja učiteljic ženskih ročnih del. »Slovenec« od 23. XII. poroča o govoru poslanca Gajška v finančnem odboru sledeče: Zavzema se za ureditev vprašanja učiteljic ročnih del, ki v uradniškem zakonu ni predvideno. Te učiteljice niso več napredovale od dne, ko je bil uzakonjen urad-

niški zakon. Ker tudi v novem proračunu tega vprašanja ni, naproša govornik prosvetnega ministra, naj ureditvi tega vprašanja posveti vso svojo pozornost. To vprašanje naj se reši s posebnim amandmanom v finančnem zakonu. Govornik govori tudi o slovenskih ambulančnih postajah. Po uredbi prosvetnega ministra so predvidene ambulančnečasne šolske postaje. Za te pa ni predviden potreben kredit v proračunu. Potrebna so materialna sredstva za te šole, ki jih ustanavljajo banovinske uprave. Prosvetni minister je obljubil, da bo poskrbel za naknadne kredite.

Splošne vesti

PEDAGOŠKI TISK.

Iz potrebe po progresivni pedagoški literaturi je nastala zadruga »Pedagoški tisk«. Zadruga si je postavila nalogo, dati učiteljstvu slovensko tiskano besedo, ki bo obravnavala vsa šolska, in s tem zvezana vprašanja. Ali, če si je zadruga postavila za smoter, tiskati v prvi vrsti dela naših domačih učiteljev — praktikov! Šele tako bo mogel rasti naš novi pedagoški tekst iz živih razmer, izključno slovenskih.

Zadruzi so pomagali v življenju učitelji, ki so položili dolež 10 din in pristopnino 40 din. Za to bodo dobili 6 knjig brezplačno, da se jim zadruga delno oddolži za njihovo podporo.

Da pa bo mogoče pritegniti v zadrugo čim več članov, bo odslej treba plačati samo delež 10 (deset) dinarjev. S tem je omogočen vstop prav vsem učiteljem, ki imajo interes, da se močno razširi naša slovenska pedagoška literatura!

Zato vabimo vse učitelje, da pristopijo kot člani. Kdor bi želel »pristopno izjavo«, naj piše po njo tajniku Vrancu Ernestu, učitelju v Studencih pri Mariboru. Želimo pa tudi, da se javijo oni učitelji, ki so pripravljene prevzeti poverjenstvo na šoli, ali morda celo v širšem okolišu.

Zadruga je izdala v teh dneh prvo knjigo, ki jo je napisal učitelj Mencej Martin in ki nosi naslov »Slovenska šola in učitelj pred novimi nalogami«. Knjiga stane komaj 6 dinarjev. To naj pripomore delu, da bo prodrlo v širok krog čitalcev. Sploh pa vodi zadrugo načelo, nuditi čim cenejšo pedagoško knjigo! Učitelji, vabimo Vas v naš krog! Pomagajte širiti našo slovensko pedagoško tiskano besedo. Odbor.

† NINA KOGOJEVA.

Dne 24. decembra smo pokopali v Grižah tovarišico Nino Kogojevu. V tednu dni je težka bolezen zlomila življenjsko moč ter nam odvzela našo marljivo, vestno učiteljico in vzgojiteljico, ki je posvetila vse svoje moči delu v šoli.

Rodila se je Nina Kogojeva na Vrhniki in po dovršenem liceju je v želji, da se posveti učiteljskemu poklicu, opravila zrelostni učiteljski izpit v Gorici. Službovala je v več krajih po Julijski Benečiji, leta 1923. pa kot zavedna Slovenka prešla v Jugoslavijo. Tu je službovala v Topolšnici, v Škalskih Cirkovcah, Rečici ob Savinji, na Polzeli, skoro 10 let pa je vzgajala griško mladino.

Tovarišica Ninali Ni bilo dano nadaljevati z uspehom započete dela, prehitro ji je smrt pretrgala življenje in delo, ki si ga tako ljubila. Ljubila si iskrenost in čiste značaje. Te vrline so tudi Tebe v polni meri odlikovale. Zato Te hočemo ohraniti v trajnem spominu kot vzor dobre in iskrene tovarišice. Umrla si nam, a živela boš med nami. Tovariš.

— Na ljudski šoli v Sv. Marjeti na Drav. polju so dne 22. decembra 1937. priridili božičnico, ki je prav zadovoljivo izpadla. Po primerni igri, deklamacijah in pevskih točkah je božični mož obdaril nad 80 ubogih šolo obiskujočih otrok z oblekami in perilom, a vsi so pa še dobili nekaj šolskih potrebščin in dobro južino. Upraviteljstvo se v prvi vrsti zahvaljuje cenjenim tvrdkam in lokalnim faktorjem, ki so s svojim darom, v blagu ali

v denarju, pripomogli do tako lepega uspeha, nadalje gđc. Melliwi Ani, ki je tako vztrajno in požrtvovalno delovala na zbiranju božičnih darov. — Šolsko upraviteljstvo.

— Smučarski tečaj za učiteljske učitelje. Zimski šport zavzema izredne dimenzije. Zlasti smuka. Utira si svojo pot tudi v šolo, ki pa mora imeti izvežbane ljudi, ako hoče, da se bo že ljudska šolska mladina utrdila in uverila o potrebah in koristi, ki jih prinaša smučanje. Letošnje praznike je bil v Počitniškem domu kraljeviča Andreja državne šolske poliklinike na Rakitni tridnevni tečaj, ki so se ga udeležili gojenci ljubljanskega in mariborskega učiteljskega, tretjega letnika. Kratko odmerjen čas ni sicer dopuščal, da bi bilo šlo delo v vsestransko poglobljenost, a kljub temu je bil uspeh tečaja prav lep. Nadzorstvo je bilo v rokah prof. Josipa Zaletla, predavala je zdravnica dr. Lunačkova, a poučevala sta dijake tov. Sicherl Janko in Pavle Kveder. Tečaj je potekal po strogo določenem dnevnem redu, pozno do večera. Med drugim so obdelali smučo izrazoslovje, kartografijo, upoznali so se z orientacijo, učili so se o ponesrečencev, o prvi pomoči pri nezgodah, o smučskih mažah, smučskih likih itd. V zadovoljstvo nad doseženimi uspehi je bil tečaj 29. decembra zaključen in smo uverjeni, da bo velika večina tečajnikov znala pridobljeno umno izkoristiti tedaj, ko se bo nudila za to prilika.

— Vsebinska januarske številke »Roditeljskega lista«, ki izide 4. januarja, je sledeča: Dr. M. Rostohar: »Gibalni nagon pri otroku«. Anica Černejeva: »Rast in vzgoja deklet v rodbini«. Tone Gaspari: »Nekaj resničnih zgodb«. Franjo Martinc: »Opazujmo otroke!«. Dr. P. Strmšek: »Vprašanja okoli malega srednješolca«. Dr. V. Schmidt: »Svetovanje poklica«. Sledi: Vzgojni nasveti. Zdravstveni nasveti. Knjižni kotiček. Kako naj se deca oblači. »Naši čevlji« od Jele Levstik. Roditeljski pokret: Venceslav Čopič: »Organizacije staršev«. — Prve številke lista so pošle. Vrnite, prosimo, še morebiti nerazpečane 1. številke!

25 LET LEGATOVE SOLE

Dne 3. januarja je preteklo 25 let, odkar je bila ustanovljena v Mariboru Legatova šola. Radi tega se bo vršila v nedeljo dne 9. januarja ob 10. uri predpoldne v razredu zavoda, Maribor, Vrazova ulica 4, proslava s petjem, deklamacijami in predavanji. Govorili bodo strokovni učitelj Janko Pirc, ravnatelj Legat o razvoju in pomenu Legatove šole in profesor Jan Šedivy o temi »Ravnatelj Legat kot stenograf«. Povabljeni so vsi absolutni in absolventke, učitelji in profesorji, ki so poučevali na zavodu, zastopniki oblasti, poročevalci listov ter prijatelji šole.

— Tovariš nam piše: Dober gospodar skrbi za bodočnost. — V jeseni bom moral kupiti dvema otrokoma knjige za srednje šole. Več sto dinarjev bom težko naenkrat plačal, zato bom vlagal že sedaj na ta račun nekaj novčičev. Prosim, otvorite mi tekoči račun. Pozdravljamo, ker je Učiteljska tiskarna otvorila vsem zadrudnikom tekoči račun za nakup knjig, šolskih in pisarniških potrebščin, raznih daril itd., ter nam s tem izdatno olajšala šolanje otrok. — Odgovarjamo: Tako skrbni tovariši bodo imeli pri nas vedno kredit. Poštne položnice so jim na razpolago.

Učiteljski pravnik

— § Zvišana osebna doklada, ki je bila odtegnjena tovarišem (-icam) meseca novembra obenem z zvišano periodsko povišico — plačo, se vrne z redno plačo za mesec februar 1938. Ako bi kateri prizadetih ne prejel odtegnjenega zneska vrnjenega, naj napravi nekolkovano vlogo na oddelek VII. kralj. banke uprave.

Naša gospodarska organizacija

—g Zadrudnikom Učit. samopomoči. V zadnjih dnevih decembra 1937. vam je poslala zadrudna uprava položnice za nakazilo članskega prispevka za 5 smrtnih primerov v decembru 1937. Ti so: Zirovnik Jerica, Bled; Pirnat Janez, Kostanjevica; Mauer Franc, Ljubljana; Mikuš Elizabeta, Ljubljana, in Stibler Neža, Maribor — označba 437.—441. smrtni primer. Samski zadrudniki vplačajo po 26 din, zakonski pari po 51 din. Zamudnikom z večjimi zaostanki smo poslali opomine. Te kot one prosimo, da nam takoj v prvih dneh januarja 1938. nakažejo ves zabeležen znesek. Blagajna je izplačala v decembru 1937. samo na posmrtninah znesek 65.000 din. Posmrtnine iz vsega leta 1937. pa znašajo 529.600 din; bile so vse izplačane takoj po predložitvi potrebnih listin. — V podpornem skladu imamo tudi nekaj zaostankarjev. Prosim vse te, da redno odplačujejo prejete podpore, ker sicer načelnistvo US ne more podeliti novih podpor. — Vsem zadrudnikom US želi srečno in zdravo novo leto 1938. Uprava US.

—g Zadrudnikom Učit. samopomoči. V četrtem četrtletju 1937. leta (oktober, november, december) je umrlo 8 zadrudnikov. Ti so: Tratar Josip, Ljubljana; Cvetko Vekoslava, Maribor; Rainer Katarina, Zg. Poljskava; Zirovnik Jerica, Bled, Pirnat Janez, Kostanjevica; Mauer Franc, Ljubljana; Mikuš Elizabeta, Ljubljana, Stibler Neža, Maribor. Smrtni primeri: 434.—441. Zadrudna uprava je izplačala dedičem teh zadrudnikov na posmrtninah 103.900 din. V vsem letu 1937. izplačane posmrtnine znašajo 529.600 din za 41 smrtnih primerov.

—g Učiteljstvo novomeškega sreskega društva, zbrano na zborovanju JUU za srez Novo mesto, dne 4. decembra 1937., je poklonilo za Učiteljski dom v Ljubljani namesto cvetja na grob bivšemu nadzorniku g. Pirnatu Janezu 200 din. — Iskrena hvala!

Mladinska mafica

Ciciban čita

Izšel je 1. zvezek Cicibanove knjižnice Mladinske matice »Ciciban čita«. Prinaša na 16 straneh lahke in kratke sestavke za učenje prvih razredov, ki so pravkar premagali velike tiskanice, a jim naše čitanke ne nudijo dovolj čtiva v veliki abecedi.

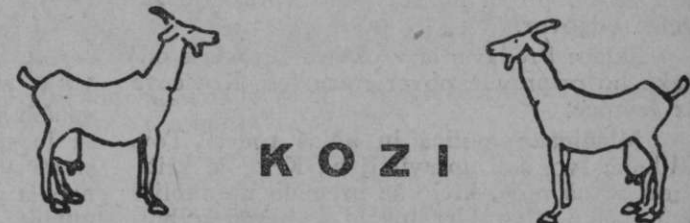
Ta knjižica bo na posrečen način zamašila to občutno vrzel ter bo poleg tega nudila mladim abecedarjem radostne prve korake v svet tiskane besede.

Cena vsakega izvoda, 1 din 50 p, je postavljena nalašč tako nizko, da se omogoči nakup čim večjemu številu naših malčkov. Ta cena pa velja samo za naročila nad 10 izvodov. Pri nižjih naročilih se bodo prišteli k ceni še poštni stroški.

Naročila sprejema samo Mladinska matica v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6.

Za boljši vpogled v opremo knjižnice prinašamo kot primer 4. stran iz »Ciciban čita«.

—mm Tajništvo je prejelo na razpis na grad še sledeče fokopise: »Sirote«, »Vklenjena mladost«, »Za 3 dinarje elektrike«, »Tinkin zajček«, »Hribčev Gregec«, »Zgodbe o bombažu«, »Ključki sv. Petra«, »Žival nad človekom«, »Ljudje v vi-

DVE KOZI SE SREČATA SREDI BRVI. BRV JE OZKA, NE MORETA KAR TAKO DRUGA MIMO DRUGE.

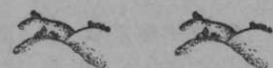
„OGNI SE!“ REČE PRVA KOZA.

„TI SE OGNI!“ ODGOVORI DRUGA.

„JAZ SEM PRIŠLA PRVA.“

„NO, TO BI BILO LEPO, DA BI SE JAZ OGNILA, KI SEM STAREJŠA!“ VPIJE PRVA.

BESEDA DA BESEDO, NOBENA NOČE POPUSTITI. PA SE V JEZI ZALETITA DRUGA V DRUGO. IN PADETA Z BRVI. V MRZLI VODI SE SHLADITA IN SE KOMAJ REŠITA VSAKA NA SVOJ BREG.

Kaj vse pišejo

o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

—I Šolske razmere v Sloveniji. Pod tem naslovom prinaša »Jutro« od 23. XII. 1937. iz govora poslanca I. Prekorska v fin. odboru sledeče: Prosvetni minister je lansko leto v svojem ekspoziciji ugotovil, da imamo v Jugoslaviji 230.000 šoloobveznih otrok, ki so brez šolskega pouka, ter da bi bilo potrebno zgraditi vsaj še 3400 osnovnih šol. Ker vem, da se to ni v mnogočem spremenilo na bolje, pozdravljamo povečanje proračuna prosvetnega ministrstva. Samo škoda, da to povečanje ni še večje, ker bi bila to nujna potreba našega naroda. Nujna je ureditev položaja učiteljic ročnih del na osnovnih šolah v dravski banovini. Teh učiteljic je okrog 60 in ne gre za ustanovitev kakega novega stanja. Vse te učiteljice so že v državni službi, samo prosvetno ministrstvo še ni izvršilo razporeda njihovega zvanja po skupinah. Sedaj imamo anomalijo, da so učiteljice ročnih del, ki so že 15 let v službi, še vedno pripravnice. Dru-

go bolno vprašanje je ureditev položaja pogodbenih učiteljev, katerih je v dravski banovini 24. Vsi ti so naši državljani, emigranti iz Primorja, ter je naša moralna in nacionalna dolžnost, da se njihovo vprašanje končno uredi. — Delni celibat učiteljic je oškodoval učiteljice v njihovih človeških in državljan-skih pravicah, na drugi strani pa ni dosegel zaželenega uspeha. — Govornik je kritiziral stopanje, da se učiteljice premeščajo po službeni potrebi, a ne dobe izplačanih selitvenih stroškov. Prehajajoč na osnovnošolski pouk je obširno govoril o šolstvu v dravski banovini. Na osnovnih šolah v dravski banovini je 260 nezasedenih učiteljskih mest, istočasno pa imamo samo v dravski banovini 600 diplomiranih absolventov učiteljskih, ki v pomanjkanju, bedi in obupu čakajo na namestitve, nekateri že celih šest let. Pri novih namestitvah z dne 22. in 28. septembra 1937. je bilo z maturo iz leta 1936. nameščenih 7

harju», »Fant od fare«, »Tonče«, »Grajski vrabec«, »Pisane lutke«, »Jure milijonar«, »Bunček in Bunkica«, »Ljubezen pa je največja«. Skupno je predložil 23 rokopisov. Literarni odsek dovrši svoje delo najbrž v februarju in tedaj bo objavljen v »Učiteljskem tovarišu« rezultat.

—mm Ocena. O knjigah Mladinske matice je prinesla revija »Misel in delo« v svoji 12. številki daljšo oceno, iz katere posnemamo: **Angelo Cerkevnik:** »Ovčar Runo«. ... Kljub basniški personifikaciji glavnega »junaka« psa Runa, je povest psihološko globoka, da vzbuja čitatelju vest, kako gospoduje človek — krona stvarstva — nad živalmi in kakšen je sploh, odkar se je s svojo civilizacijo odtrgal od prirode. ... Povest je v najboljšem pomenu poučna, ker nikjer ne »poudčuje«, temveč slika življenje preprosto, naravno, kakršno živi le v otroški preprostosti. **Josip Ribičič:** »Nana, mala opica«. Motivno podobna povest Cerkevnikovemu ovčarju. ... Snovno in vsebinsko pa je naslikal Ribičič popolnoma drug svet: življenje in svet eksotičnih živali, kar odpira otroku prav tako bujno domišljijo, a večje zanimanje, kakor umetne pravljice. **Davorin Ravljen:** »Šimej iz Rožar«. Motiv, snov in vsebina take povesti so v našem mladinskem slovstvu še zelo redki, a s takim zgodovinsko resničnim ozadjem je še skoraj sploh nimamo. Iz življenja naših Korošcev je zajel pisatelj kot glavnega junaka povesti, otroka Šimeja in njegov dom. ... Ubogemu Šimeju hoče nemška kultura

ukrasti dom, kakor mu je izropala v šoli materin jezik, da je le s težavo napisal in podpisal staršem prvo pismo iz »tujega« Celovca domov.

Tri lepe knjižice, trije važni pogledi za mladino: v življenje, v svet in v lasten narod.

Šolski radio

—r XV. teden. Torek, 11. januarja: Japonska in Japonci; ga. Marija Tsuneko Skušek-Kondo bo govorila o svoji japonski domovini, kjer je preživela svoja mlada leta. Povedala bo mnogo zanimivega o vzgoji japonske mladine, o japonskem šolstvu ter o življenju japonskega naroda. Na ploščah boste slišali japonske narodne in otroške pesmi. II.—III.

Petek, 14. januarja: Kitajska in Kitajci; dialog g. Ferdo Thurnher in g. Miroslav Zor. Naš rojak g. Ferdo Thurnher, ki je živel mnogo let na Kitajskem, je prispel sedaj v Ljubljano na oddih ter bo podal v dvogovoru posebnosti daljne Kitajske in njenega naroda. II.—III.

Stanovska organizacija JUU

iz društev Vabila

= JUU SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA OKOLICA VZHODNI DEL bo zborovalo dne 15. januarja 1938. ob 9. uri v dvorani mestnega magistrata v Ljubljani. Dnevni red: 1. Stanovske zadeve. 2. »Novi slovenski pravopis« — predava tov. R. Znidaršič. 3. Slučajnosti. **Odbor.**

= JUU SRESKO DRUŠTVO V MURSKI SOBOTI bo zborovalo dne 15. januarja 1938. v Sokolskem domu v Murski Soboti ob 9. uri s sledečim dnevnim redom: 1. Evangelist Krek (predavanje). 2. Razvoj računstva (predavanje). 3. Situacijsko poročilo. 4. Slučajnosti. Društvo prosi tovariše(-ice), da poravnajo do zborovanja članarino za prvo polovico leta. Dalje opozarja društvo tov. šolske upravitelje, da udeležbo tovarišev na učiteljski zborovanju pravočasno prijavite sreskemu načelnstvu (8 dni prej). Pridite polnoštevilno! Vsi! **Odbor.**

Poročila

+ JUU SRESKO DRUŠTVO V LITJI je zborovalo 20. nov. 1937. v Ljubljani. Ob pol 9. uri smo pričeli ogledovati tobačno tovarno, ki nam jo je razkazal ljubeznivi nadoficial g. Antič.

Po ogledu smo se zbrali v trgovski šoli. Predsednik tov. Jože Župančič je poročal o celjskem predsedniškem zboru, ki je bil 14. novembra 1937.

Zanimivo debato je izzvala navedba, da bo šolstvo prešlo na banske uprave. **Sklep:** Tov. Mihelič bo izdelal potreben predlog, na kar ga bomo predložili sekciji.

Blagajnik tov. Kopriva Janez je omenjal, da je večina zaostankarjev začela poravnati članarino. Proti vsem ostalim, ki se niso odzvali opominom, bomo postopali po sklepu zadnjega zborovanja.

Tajniško poročilo je podal tajnik tov. Trošt Franjo. Prečital je tudi došle dopise.

Sklep: Osnujemo posvetovalni odsek. Vsak član se naj obrne vsaj nekaj dni pred zborovanjem pisмено na odbor, na zborovanju pa bo prejel na stavljeno vprašanje zaželen odgovor.

Sklep: Predavanja v okviru ženskega odseka bo pripravila poverjenica tov. Kovičeva iz Jevnice.

Mladinska matica in »Naš rod«. Tov. Mihelič Ivo, šol. upravitelj na Krki, je kritiziral »Naš rod«, ki je še premalo uporabljiv kot šolsko čtivo. Urednik bi se moral še bolj ozirati na učne načrte. V posameznih številkah je preveč beletrije in premalo realnih sestavkov.

Tov. Adamič Arnošt iz Zagorja dostavlja, naj bi pričeli z izdajo lista, ki bi prinašal članke o izumih in bi služil tudi za izobrazbo iz realnega življenja. Po živahni debati je bil sprejet predlog predsednika tov. Župančiča: Na eno prihodnjih zborovanj bomo postavili vprašanje naše mladinske literature. Na zborovanje bomo povabili predstavnika Mladinske matice in urednika »Našega roda« tov. Ribičiča. Članstvo pa se poziva, da nabere za predavanje primere in navodila iz šolske prakse. — Zborovanja se je udeležilo 54 članov. **Jože Župančič, preds. Franjo Trošt, tajnik.**

+ JUU SRESKO DRUŠTVO V KOZJEM je zborovalo 4. decembra 1937. ob 10. uri v kozjanski šoli.

Navzočih 23 članov = 50 %. Uvodoma je pozdravil tov. predsednik novopristopivše člane in podal poročilo o predsedniškem zboru, ki se je vršil 14. novembra 1937. v Celju.

Tov. Kos Makso nas je z marsičem seznanil v svojem potpisu »Na motorju in Francijo«. Zborovalci so pozorno sledili njegovemu potovanju, združeno s prijetnostmi in neprilikami, ki jih je doživel, preden je dospel preko Italije in Švice na svetovno razstavo v Pariz. Začrtana pot potovanja na šolski tabli, fotografski posnetki in živa beseda predavatelja, nas je v duhu vodila po vsej njegovi poti v razkošno opremljene paviljone. Povratek preko Nemčije in Avstrije bo opisal na enem prihodnjih zborovanj. Za svoje zanimivo predavanje je žel splošno pohvalo.

Obpravnavale so se tekoče društvene zadeve. Za poverjenico SSM je bila izvoljena tov. Pavla Korbarjeva. Tov. Podnar Tomo je predložil sledečo resolucijo, ki je bila soglasno sprejeta:

»Z ozirom na novo razdelitev ljudskih šol ob razpisu prostih učnih mest, spadajo naši gorski trgi med vasi. Učiteljstvu na teh šolah naj zato tudi pripada brezplačno kurivo oz. odškodnina v denarju. Prosimo sekcijo, da pri pristojnih oblastvih predlaga ureditev vprašanja glede tega.«

Prihodnje zborovanje bo meseca februarja 1938. v Kozjem. **V. Frece, preds. J. Moser, tajnica.**

+ JUU SRESKO DRUŠTVO V NOVEM MESTU je zborovalo 23. oktobra. Navzočih je bilo 66 članov. Tovariš predsednik se je spomnil na ravnokar minulo obletnico smrti Viteškega kralja Aleksandra in premisleka predsednika bratske Češkoslovaške republike T. G. Masaryka. Dobili smo novega prosvetnega ministra in stavljamo nanj velika upanja, naša sekcija pa je dobila novega predsednika, tovariša Kumlja, ki ga že poznamo

kot vnetega društvenega delavca in pričakujemo, da bo z vnmemo branil naše stanovske pravice. Nato se obravnavajo važnejši dopisi. Za spomenik Krste Aleksića se sklene odpisati 50 din.

Iz tajnikovega poročila je bilo razvidno, da je zborovalo društvo v minulem letu 5 krat, odbor pa je imel 3 seje. Med dopisi so zavzemali najvidnejše mesto oni, ki zadevajo zaščito članstva. Tovarišica blagajničarka je poročala, da je imelo društvo v minulem letu din 16.158,60 dohodkov in din 15.251,20 izdatkov, člani pa še dolgujejo din 3005.— Predsednik nadzornega odbora je poročal, da je društveno poslovanje večkrat pregledal in našel v redu ter predlaga, da se trdovratne dolžnike opomni po advokatu in izterja sodnim potom.

Nato je podal tovariš Jurčec poročilo o banovinski, tovariš Menart pa o glavni skupščini.

Za tem je predaval tovariš Blažič o zakonu za telesno vzgojo. Tov. predavatelj je podal vse važne momente novega zakona, ki je zlasti važen za tovariše, ki bi prišli v poštev kot vaditelji pri uveljavljanju novega zakona. Tovariš Blažič je sam posečal tečaj za telesno vzgojo in nam je predočil namen in pomen novega zakona v svojem dobro pripravljenem predavanju povsem jasno, za kar smo mu hvaležni.

Pri slučajnostih se je zopet pretresala možnost izdaje zemljevida novomeškega sresa. Tov. Sušnikova pa predlaga, da se ponovno apelira na sekcijo, da zastavi vse svoje moči, da se ukine finančna naredba, s katero so se zmanjšali prejemki poročenih tovarišic.

Menart, predsednik. Ivanetič, tajnik.

Novosti na knjižnem trgu

—k Alija Rahmanova: Tovarna novega človeka. Založba Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani, 1937. Ljudske knjižnice 62. zvezek. Poslovenil Leopold Stanek. V knjigi razpravlja o razmerah v Rusiji. — Cena broširani knjigi 38 din, vezani pa 48 din.

— Miroslav Malovrh: V študentovskih ulicah. Ljubljana, 1937. Založba »Klas« namerava ponatisniti vsa Malovrhova dela, in to vso zbirko 12 knjig za broširano izdajo 480 din, v platno vezano 600 din in v usnje vezano 780 din. Posamezne knjige stanejo 40, 50 in 65 din. V zbirki bodo izšla med drugim tudi Opatov praporščak. Pod novim orlom. Strahovalci dveh kron itd.

—k Uredništvo je prejelo naslednje revije: **Ženski svet z Modno prilogo in Krojno polo**, decembrsko, zaključno številsko XV. letnika. Ženski svet izhaja vsak mesec. Letna naročnina 64 din. Ljubljana, Tavčarjeva ulica štev. 2/1.

Gospodinja. Glasilo zveze gospodinj. 12. številka VI. letnika. List izhaja dvanajstkrat na leto in stane 25 din. Ljubljana, Prečna ulica štev. 2/1.

Praktična gospodinja. 24. ali zadnja številka letošnjega letnika. Praktična gospodinja izhaja vsakega 1. in 15. v mesecu s prilogami. Letna naročnina din 46.—. — Ljubljana, Nebotičnik.

Misel in delo, kulturna in socialna revija. 11. številka III. letnika. Izhaja in zalaga »Tisk jugoslovanskih naprednih akademskih starešin«. List prinaša večkrat razprave o šolskih in učiteljskih problemih. — Letna naročnina 60 din. Ljubljana, Gosposvetska cesta 4/1.

Biblioteka Jugoslovenske škole. Št. 2. vsebuje snov za proslavo praznika sv. Save in J. J. Strossmayerja. — Cena izvodu 10 din. Zagreb, Derencinova ulica. Dom banov. Crvenog Krsta.

Proteus, ilustriran časopis za poljudno prirodoznanstvo. Izšla je 7. številka IV. letnika. Letna naročnina 50 din. List izhaja desetkrat na leto. — Ljubljana, Bleiweisova cesta št. 13.

Književni horizonti. Zagrebačka književna revija. Štev. 10.-12., letnik IV. — Zagreb, Frankopanska ulica 9.

—k Zvonček 1938. Prva številka lista je izbrano božično vsebino je že izšla. Prva številka obsega 24 strani. Izhaja v 10 zvezkih. Letna naročnina znaša 30 din. List se naroča pri upravi »Zvončka«, Krakovski nasip 22, ali pa v Učiteljski tiskarni v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5—

FR. P. ZAJEC
izprašan optik
Ljubljana, Stari trg 9

prporoča: naočnike, ščipalnice, barometre, toplomere, risalno orodje, mikroskope, fotoparate itd. Velika zaloga raznih ur, zlatnine in srebrnine. Ceniki brezplačno.

Predstavlja se Vam

novo **HARDTMUTH**-ovo podjetje — tovarna Koh-i-noor svinčnikov L. & C. **HARDTMUTH** v Zagrebu.

Tovarna je moderna kot čas, v katerem živimo. Gotovo ni nikjer na svetu tovarne, ki bi bila tako opremljena z najnovejšimi tehničnimi pridobitvami.

V tej tovarni se izdelujejo domači **HARDTMUTH**-ovi svinčniki, ki imajo svetoven sloves.

Naj si zapomni vsak, saj se tiče
vsakogar izmed nas:

HARDTMUTH-ovi svinčniki so sedaj
domač izdelek!

TOVARNA KOH-I-NOOR SVINČNIKOV
L. & C. HARDTMUTH
V ZAGREBU

Največji slovenski denarni zavod

Mestna hranilnica ljubljanska

ima lastnih rezerv okoli din 25.000.000.—

Nove in oproščene vloge din 195.900.000.—
so vsak čas izplačljive brez vsake omejitve

Za vse obveze hranilnice jamči

Mestna občina ljubljanska